Seat No. : ______________

DQ-104

December-2025

B.Com., Sem.-III

203 : Taxation-I

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 70**

સૂચનાઓ : (1) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

(2) દરેક પ્રશ્નના જવાબની જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.

1. (A) ડૉ. JD (ઉંમર : 36 વર્ષ)ની નાણાંકીય વર્ષ 2022-23ની કુલ કરપાત્ર આવક ₹ 8,00,000 પર જૂના માળખા (વિકલ્પ-1) મુજબ અને નવા માળખા (વિકલ્પ-2) મુજબ કુલ આવકવેરાની જવાબદારીની ગણતરી કરો. (ખાસ કપાત ₹ 50,000 ધ્યાનમાં લીધા વગર) **7**

1. (B) શખ્સની વ્યાખ્યાના સંદર્ભમાં નીચેનાનું વર્ગીકરણ કરો : **7**

(1) હર્ષદભાઈ વાટલિયા

(2) શ્રી અને શ્રીમતી ધોરીયા તથા તેમના સંતાનો

(3) ભરવાડ બ્રધર્સ

(4) રિલાયન્સ લિમિટેડ

(5) અમદાવાદ મ્યુનિસિપાલિટી

(6) ગુજરાત યુનિવર્સિટી

(7) ગુજરાત ચેમ્બર ઑફ કૉમર્સ

અથવા

1. ટૂંકનોંધ લખો (કોઈપણ બે) : **14**

(1) માલ અને સેવા કર (GST)

(2) પાછલું વર્ષ અને આકારણી વર્ષ

(3) કરવેરા આયોજન, કર-પરિવર્જન અને કરચોરી

2. (A) શ્રીમાન યાદવ તા. 01/10/2015ના રોજ સૌ પ્રથમ વાર અમેરિકામાંથી ભારત આવ્યા હતા. ત્યારબાદ તેઓ નિયમિત દર વર્ષે ભારતની મુલાકાતે આવે છે. તેઓના છેલ્લા 8 વર્ષ દરમિયાનનાં ભારતમાં હાજર દિવસો નીચે પ્રમાણે છે : **7**

પાછલું વર્ષ	**ભારતમાં હાજરીના દિવસો**
2015-16	208
2016-17	190
2017-18	144
2018-19	60
2019-20	49
2020-21	110
2021-22	234
2022-23	140

આકારણી વર્ષ 2023-24 માટે તેઓના રહેઠાણનો દરજ્જો નક્કી કરો.

2. (B) શ્રી કૃષ્ણની નીચે આપેલી વિગતો પરથી આકારણી વર્ષ 2023-24 માટે તેઓની ગ્રોસ આવક નક્કી કરો : જો તેઓ (1) સામાન્ય રહીશ (2) રહીશ પરંતુ સામાન્ય રહીશ નહિ (3) બિનરહીશ હોય. **7**

(1) ભારતમાં ખેતીની આવક ₹ 10,00,000

(2) ભારતમાં ધંધાની આવક ₹ 3,00,000

(3) વિદેશમાં ધંધાની આવક જેનું સંચાલન ભારતમાંથી થાય છે ₹ 5,00,000

(4) વિદેશમાં ખેતીની જમીનની આવક ₹ 3,50,000

(5) વિદેશી કંપનીના શેર પર ડિવિડન્ડ ₹ 1,50,000

(6) ભૂતપૂર્વ ભારતીય માલિક પાસેથી કેનેડામાં મળેલ પેન્શન ₹ 2,00,000

અથવા

2. નીચેનાનું કરપાત્ર આવક અને કરમુક્ત આવકમાં વર્ગીકરણ કરો : **14**

(1) ખેતીની આવક

(2) વિદેશના એલચી તરીકે મળતું વેતન

(3) પગારની આવક

(4) હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબના સભ્ય તરીકે મળેલ રકમ

(5) પેઢીની આવકમાંથી ભાગીદારને મળતો નફાભાગ

(6) મકાન વેચાણના મૂડી નફાની આવક

(7) વિદેશ ભથ્થું

(8) સરકારી કર્મચારીઓને ચઢેલ હક રજાઓનો રોકડમાં મળતો પગાર

(9) ધંધાનો નફો

(10) સરકારી કર્મચારીઓને મળેલ ગ્રેચ્યુઈટીની રકમ

(11) સરકારી કર્મચારીઓને સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ સમયે મળેલ વળતરની રકમ

(12) રહેઠાણના મકાનની ભાડાની આવક

(13) 1980ના નેશનલ ડિફેન્સ ગોલ્ડ બોન્ડ્ઝનું વ્યાજ

(14) સંસદ સભ્યને મળતું દૈનિક ભથ્થું

3. કુમારી યશવી વિશિષ્ટ કર્મચારી છે. તેઓની નીચે આપેલી વિગતો પરથી આકારણી વર્ષ 2023-24 માટે તેમનો કરપાત્ર પગારની આવક નક્કી કરો : **14**

(1) મૂળ પગાર ₹ 4,00,000

(2) મોંઘવારી ભથ્થું મૂળ પગારના 50%

(3) બોનસ ₹ 40,000

(4) કમિશન ₹ 10,000

(5) મનોરંજન ભથ્થું ₹ 40,000

(6) મેડિકલ ભથ્થું ₹ 20,000

(7) ત્રણ બાળકો માટેનું શિક્ષણ ભથ્થું ₹ 8,400

(8) એક બાળક માટેનું હોસ્ટેલ ભથ્થું ₹ 7,600

(9) માન્ય પ્રોવિડન્ડ ફંડમાં કંપનીનો ફાળો 15% લેખે.

(10) માન્ય પ્રોવિડન્ડ ફંડમાં 11.5% લેખે જમા થયેલ વ્યાજ ₹ 17,250

(11) કંપની દ્વારા (ડ્રાઈવર સહિત) 1.4 લિટર ક્ષમતાવાળી મોટરકાર ઑફિસ અને અંગત હેતુ માટે આપવામાં આવી છે. ગાડીનો સમગ્ર નિભાવ ખર્ચ માલિક ચૂકવે છે. આ સવલત બદલ તેઓનાં પગારમાંથી માસિક ₹ 700 વસૂલ કરવામાં આવે છે.

(12) તેઓએ માસિક ₹ 200 વ્યવસાય વેરો ભરેલ છે.

અથવા

3. (A) SV લિ.ના કર્મચારી શ્રીમાન હરજીતને તા: 31-10-2023ના રોજ નિવૃત્તિ સમયે 1972ના ગ્રેચ્યુઈટી ચુકવણી ધારા હેઠળ ₹ 30,00,000 ગ્રેચ્યુઈટીની રકમ મળી. તેઓએ 38 વર્ષ 9 માસ નોકરી કરી હતી. નિવૃત્તિ સમયે તેઓને મોંઘવારી ભથ્થા સહિત માસિક ₹ 80,000 પગાર મળ્યો હતો. આકારણી વર્ષ 2023-24 માટે કરમુક્ત અને કરપાત્ર ગ્રેચ્યુઈટીની ગણતરી કરો. **7**

3. (B) ગર્ગ લિમિટેડ, અમદાવાદના કર્મચારી શ્રીમાન મુકેશ અગ્રવાલને વાર્ષિક ઘરભાડા ભથ્થું ₹ 4,80,000 મળે છે. તેઓ ખરેખર ઘરભાડું માસિક ₹ 40,000 ચૂકવે છે. તેઓનો માસિક મૂળ પગાર ₹ 1,00,000 અને માસિક મોંઘવારી ભથ્થું ₹ 50,000 (નિવૃત્તિના લાભો માટે ધ્યાનમાં લેવાય છે) છે. આકારણી વર્ષ 2023-24 માટે કરમુક્ત અને કરપાત્ર ઘરભાડા ભથ્થાંની ગણતરી કરો. **7**

4. શ્રીમાન લલિતની મકાન મિલકતોને લગતી નીચે આપેલી વિગતો પરથી આકારણી વર્ષ 2023-24 માટે તેમની મકાન મિલકતોની કરપાત્ર આવકની ગણતરી કરો : **14**

વિગત	મકાન નં. 1	મકાન નં. 2	મકાન નં. 3
ઉપયોગ	ભાડે આપેલ	ભાડે આપેલ	અંગત રહેઠાણ માટે
વાર્ષિક મ્યુનિસિપલ ભાડું (₹)	6,00,000	5,00,000	6,00,000
વાર્ષિક સ્ટાન્ડર્ડ રેન્ટ (₹)	5,60,000	4,00,000	5,16,000
ખરેખર વાર્ષિક ભાડું (₹)	4,80,000	6,00,000	–
વાર્ષિક વાજબી ભાડું (₹)	6,50,000	5,50,000	6,50,000
વેકેન્સી સમય	1 માસ	–	–
માલિકે ચૂકવેલ મ્યુનિસિપલ વેરા (₹)	20,000	1,00,000	25,000
ભાડૂઆતે ચૂકવેલ મ્યુનિસિપલ વેરા (₹)	10,000	50,000	–
ભાડું ઉઘરાવવાનો ખર્ચ (₹)	10,000	10,000	–
બાંધકામ માટેની લોનનું વ્યાજ (₹)	20,000	30,000	1,00,000
બાંધકામ સમયનું મૂડીકૃત વ્યાજ (₹)	1,50,000	1,00,000	–
બાંધકામ પુરું થયાનું વર્ષ	2018-19	2019-20	2021-22

અથવા

4. (A) મકાન-મિલકતની આવકના શીર્ષક હેઠળ બાદ મળતી ખાસ કપાતો વિશે ટૂંકનોંધ લખો. **7**

4. (B) મકાન-મિલકતની આવક વિશે ટૂંકનોંધ લખો. **7**

5. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો જવાબ લખો : (કોઈપણ સાત) **14**

(1) નીચે જણાવેલ પૈકી આવકવેરા ધારા હેઠળ કોનો 'આવકવેરાના સત્તાવાળા'ઓમાં સમાવેશ થતો નથી ?

(A) ઈન્કમટેક્સ ઈન્સ્પેક્ટર્સ

(B) પ્રત્યક્ષ કરવેરાનું મધ્યસ્થ મંડળ

(C) ઈન્કમટેક્સ એપલેટ ટ્રિબ્યુનલ

(D) આવકવેરા અધિકારી

(2) આવકવેરા વિભાગ અને એસેસી વચ્ચેના વિવાદોનું ઝડપી નિરાકરણ લાવવા કોની સ્થાપના કરવામાં આવી ?

(A) હાઈકોર્ટ (B) પ્રત્યક્ષ કરવેરાનું મધ્યસ્થ મંડળ

(C) સેટલમેન્ટ કમિશન (D) સુપ્રીમ કોર્ટ

(3) જો રહીશ એસેસીની કુલ કરપાત્ર આવક ₹ 5,00,000 જેટલી અથવા તેથી ઓછી હોય તો આવકવેરામાંથી કેટલા ₹ સુધી વળતર બાદ મળે ?

(A) શૂન્ય (B) ₹ 1,000

(C) ₹ 12,500 (D) ₹ 5,00,000

(4) કોઈ કંપની ભારતની રહીશ ગણાય જ્યારે .....

(A) ભારતમાં કંપનીધારા મુજબ નોંધાયેલ હોય

(B) કંપનીનું નિયંત્રણ ભારતમાં હોય

(C) ભારત સરકાર દ્વારા ખાસ કાયદા હેઠળ સ્થપાયેલ હોય

(D) આપેલ બધા જ

(5) શ્રીમાન રોમિલની આકારણી વર્ષ 2023-24 માટે આવકવેરાની કુલ જવાબદારી ₹ 10,00,000 હોય, તો તેમણે 15-06-2022 સુધીમાં કેટલો એડવાન્સ આવકવેરો ભરવાનો હોય ?

(A) શૂન્ય (B) ₹ 10,000

(C) ₹ 1,00,000 (D) ₹ 1,50,000

(6) શિક્ષણ ખર્ચ માટે મળેલ શિષ્યવૃત્તિ ________ ગણાશે.

(A) આકસ્મિક આવક (B) કરપાત્ર આવક

(C) અંશતઃ કરપાત્ર આવક (D) કરમુક્ત આવક

(7) માલિક દ્વારા કર્મચારીને વ્યાજ વગર આપવામાં આવેલ કેટલા ₹ સુધીની લોન કરમુક્ત ગણાય ?

(A) ₹ 20,000 (B) ₹ 50,000

(C) ₹ 1,00,000 (D) ₹ 10,00,000

(8) માલિક દ્વારા ચૂકવેલ કર્મચારીના કેટલા સંતાનનો શિક્ષણ ખર્ચ કરમુક્ત ગણાય ?

(A) કોઈ જ મર્યાદા નથી (B) 1

(C) 2 (D) 3

(9) સરકારી કર્મચારીને મળેલ ભાડા રહિત મકાનની સવલત માટે કેટલી રકમ કરપાત્ર ગણાય ?

(A) લાયસન્સ ફી (B) BABC પગારના 7.5%

(C) BABC પગારના 10% (D) BABC પગારના 15%

(10) શ્રીમાન હિતની માલિકીનું મકાન તેમણે ભાડે આપેલું છે. તેઓએ પાછલા વર્ષ 2021-22ના મ્યુનિસિપલ વેરા ₹ 12,500 અને પાછલા વર્ષ 2022-23ના મ્યુનિસિપલ વેરા ₹ 7,500 ચાલુ વર્ષે ચૂકવ્યા છે. મકાન મિલકતોની આવકના શીર્ષક હેઠળ મ્યુનિસિપલ વેરાની કેટલી રકમ બાદ મળશે ?

(A) ₹ 7,500 (B) ₹ 20,000

(C) ₹ 12,500 (D) બાદ ન મળે

(11) શ્રીમાન અંશની માલિકીનું મકાન વાર્ષિક ₹ 67,500ના દરે રહેઠાણ માટે ભાડે આપેલું છે. મકાનનું વાર્ષિક વાજબી ભાડું ₹ 60,000 અને વાર્ષિક સ્ટાન્ડર્ડ રેન્ટ ₹ 66,000 છે તથા પાછલા વર્ષ દરમિયાન ચૂકવેલ મ્યુનિસિપલ વેરા (વાર્ષિક મૂલ્યના 15%) ₹ 7,500 છે.

મકાન મિલકતોની આવકના શીર્ષક હેઠળની તેઓની કરપાત્ર આવક કેટલી નક્કી થઈ હશે ?

(A) ₹ 12,000 (B) ₹ 42,000

(C) ₹ 46,800 (D) ₹ 38,850

(12) કુમારી જિયાની માલિકીનું મકાન જેઓ તેઓ અંગત ઉપયોગ માટે ઉપયોગ કરે છે તેનું મ્યુનિસિપલ વાર્ષિક મૂલ્ય ₹ 1,50,000, વાર્ષિક વાજબી ભાડું ₹ 1,80,000 તથા સ્ટાન્ડર્ડ રેન્ટ ₹ 1,40,000 છે. તેમણે ₹ 15,000 મ્યુનિસિપલ વેરો તથા મકાનની લોનનું વ્યાજ ₹ 20,000 ચૂકવેલ છે.

મકાન મિલકતોની આવકના શીર્ષક હેઠળની તેઓની કરપાત્ર આવક કેટલી નક્કી થઈ હશે ?

(A) ₹ 1,20,000 (B) ₹ –20,000

(C) ₹ 1,60,000 (D) શૂન્ય

Seat No. : _______________

DQ-104

December-2025

B.Com., Sem.-III

203 : Taxation-I

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 70**

Instructions : (1) Figures to the right indicate the marks of the question.

(2) Show necessary working of each question as part of your answer.

1. (A) Total taxable income of Dr. JD (36 years old) for the financial year 2022-23 amount to ₹ 8,00,000. Compute total income-tax payable as per Old Regime (Option-1) and New Regime (Option-2).

(Without considering Standard Deduction of ₹ 50,000) **7**

1. (B) Classify the following in context of the definition of person : **7**

(1) Harshadbhai vatalia

(2) Mr. & Mrs. Dhoriya and their children

(3) Bharvad Brothers

(4) Reliance Ltd.

(5) Ahmedabad Municipality

(6) Gujarat University

(7) Gujarat chamber of commerce

OR

1. Write a short note on any **two** : **14**

(1) Goods & Service Tax

(2) Previous Year and Assessment Year

(3) Tax Planning, Tax Avoidance and Tax Evasion

2. (A) Mr. Yadav came to India on 01/10/2015 for the first time from America. After that, he used to come to India regularly every year. Days of presence in India for last 8 years is as under : **7**

Previous Year	**Days of Presence in India**
2015-16	208
2016-17	190
2017-18	144
2018-19	60
2019-20	49
2020-21	110
2021-22	234
2022-23	140

Determine his Residential Status for A.Y. 2023-24

2. (B) Find out Gross Income of Shri Krishna for the assessment year 2023-24 under following circumstances : If he is (1) Ordinary Resident (2) Resident but not Ordinary Resident (3) Non-Resident. **7**

(1) Income from Agriculture in India ₹ 10,00,000

(2) Income from Business in India ₹ 3,00,000

(3) Income from foreign Business, which is controlled from India ₹ 5,00,000

(4) Income from Agriculture land situated outside India ₹ 3,50,000

(5) Dividend on Shares of foreign company ₹ 1,50,000

(6) Pension from a former Indian employer, received in Canada ₹ 2,00,000

OR

2. Classify the following in context of Taxable Income and Tax-free Income : **14**

(1) Agricultural Income

(2) Remuneration as foreign diplomat

(3) Salary income

(4) Receipt of individual as a member of H.U.F.

(5) Share of profit of a partner from income of firm

(6) Capital gain from house sold

(7) Foreign Allowance

(8) Leave encashment received by government employee

(9) Profit from business

(10) Gratuity income of government employee

(11) Amount received on voluntary retirement of government employee

(12) Rent from house property

(13) Interest on National Defence Gold Bonds, 1980

(14) Daily Allowance received by Member of the Parliament

3. Miss Yashvi is a specified employee. Determine her Taxable Salary income for A.Y. 2023-24 : **14**

(1) Basic Salary ₹ 4,00,000

(2) Dearness Allowance 50% of Basic Salary

(3) Bonus ₹ 40,000

(4) Commission ₹ 10,000

(5) Entertainment Allowance ₹ 40,000

(6) Medical Allowance ₹ 20,000

(7) Educational Allowance for three children ₹ 8,400

(8) Hostel Allowance for one child ₹ 7,600

(9) Employer's contribution in recognized Provident Fund was 15%

(10) Interest added to recognized Provident Fund is ₹ 17,250 at the rate of 11.5%

(11) Company has provided a chauffeur car (1.4 Litres) for official and personal purpose. All expenses are met by employer. ₹ 700 per month is deducted from her salary for the said facility.

(12) Professional Tax paid by employee is ₹ 200 per month.

OR

3. (A) Mr. Harjeet, an employee of SV Ltd. receives ₹ 30,00,000 as gratuity under the Payment of Gratuity act, 1972 on his retirement on 31-10-2023. He has served for 38 years and 9 months. At the time of retirement, his monthly salary including Dearness Allowance amounted to ₹ 80,000. Compute tax-free and taxable gratuity for A.Y. 2023-24. **7**

3. (B) Mr. Mukesh, an employee of Garg Ltd. Ahmedabad, receives annual HRA of ₹ 4,80,000. The actual monthly house rent paid by him is ₹ 40,000. He gets monthly basic salary of ₹ 1,00,000 and monthly dearness allowance (treated as a part of salary for retirement benefits) of ₹ 50,000. Compute tax-free and taxable House Rent Allowance for A.Y. 2023-24. **7**

4. From the following information about the house property owned by Mr. Lalit, you are required to compute his taxable income under the head of 'House Property Income' for the A.Y. 2023-24 : **14**

Particular	**House No. 1**	**House No. 2**	**House No. 3**
Use	Let-out	Let-out	Self occupied
Municipal value (annual) (₹)	6,00,000	5,00,000	6,00,000
Standard Rent (annual) (₹)	5,60,000	4,00,000	5,16,000
Actual rent (annual) (₹)	4,80,000	6,00,000	–
Fair Rent (annual) (₹)	6,50,000	5,50,000	6,50,000
Vacancy Period	1 month	–	–
Municipal Taxes paid by Owner (₹)	20,000	1,00,000	25,000
Municipal Taxes paid by Tenant (₹)	10,000	50,000	–
Rent collection cost (₹)	10,000	10,000	–
Interest on loan taken for construction (₹)	20,000	30,000	1,00,000
Capitalised Interest for construction (₹)	1,50,000	1,00,000	–
Year of completion of construction	2018-19	2019-20	2021-22

OR

4. (A) Write short note on : "Special deductions" under income from House property. **7**

4. (B) Write short note on : "Income from House property". **7**

5. Select the correct alternative from the followings : (Any **Seven**) **14**

(1) Which of the following is not an Income Tax Authority under the Income Tax Act ?

(A) The Inspector of Income Tax

(B) CBDT

(C) The Income Tax Appellate Tribunal

(D) The Income Tax Officer

(2) From the following, which is established to resolve the dispute quickly between the Income tax department and the assessee ?

(A) High court (B) CBDT

(C) Settlement Commission (D) Supreme court

(3) The income tax rebate of ₹ _______ can be allowed to Resident Assessee if his total taxable income equal to or less than ₹ 5,00,000.

(A) Zero (B) ₹ 1,000

(C) ₹ 12,500 (D) ₹ 5,00,000

(4) A company is resident in India, if

(A) Registered by companies act in India

(B) Company controlled from India

(C) Established by special act by Indian government

(D) All of the given

(5) If total income tax liability of Mr. Romil for the assessment year 2023-24 amount to ₹ 10,00,000, how much amount of advance tax is payable by 15-06-2022 ?

(A) Zero (B) ₹ 10,000

(C) ₹ 1,00,000 (D) ₹ 1,50,000

(6) Scholarship received for educational expenses is ________.

(A) Casual income (B) Taxable income

(C) Partially Tax-free income (D) Tax-free income

(7) The facility of interest free loan by employer is tax-free up to _______.

(A) ₹ 20,000 (B) ₹ 50,000

(C) ₹ 1,00,000 (D) ₹ 10,00,000

(8) How many children's educational expenses are exempted borne by the employer ?

(A) no restriction (B) 1

(C) 2 (D) 3

(9) Taxable amount of rent-free accommodation to government employee is ______.

(A) Licence fee (B) 7.5% of BABC Salary

(C) 10% of BABC salary (D) 15% BABC of salary

(10) The house of Mr. Heet is let out by him. He has paid Municipal taxes ₹ 12,500 of P.Y. 2021-22 and ₹ 7,500 of P.Y. 2022-23 in current year. How much amount of municipal taxes are deductible under the head 'Income from House-Property'

(A) ₹ 7,500 (B) ₹ 20,000

(C) ₹ 12,500 (D) Not Deductible

(11) The annual rent of let out house of Mr. Ansh is ₹ 67,500 and the standard annual rent is ₹ 66,000. Fair annual rent is ₹ 60,000. Mr. Ansh has paid ₹ 7,500 (15% of the annual valuation) as the municipal taxes during previous year. What would be his taxable income under the head 'Income from House-Property' ?

(A) ₹ 12,000 (B) ₹ 42,000

(C) ₹ 46,800 (D) ₹ 38,850

(12) Miss Jiya is the owner of a house (Self-Occupied), its municipal annual valuation is ₹ 1,50,000, annual Fair rent ₹ 1,80,000 and the standard rent ₹ 1,40,000. The assessee has paid municipal taxes ₹ 15,000 and Home Loan Interest ₹ 20,000. What would be her taxable income under the head 'Income from House-Property' ?

(A) ₹ 1,20,000 (B) ₹ –20,000

(C) ₹ 1,60,000 (D) Zero